

ಮರದ ಒರಳುಕಲ್ಲು!

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಹೇಗೆ ಪರಿಕರಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ವಸ್ತು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮರದ ಒರಳು ಕಲ್ಲು ಗುಂಡುಪೇಟೆ ಸಮೀಪದ ಬಂಡೀಪುರ ಅಭಯಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಗೋಪಾಲಪುರ ಗ್ರಾಮದ ಕುಟುಂಬವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಜೀರಿಗೆ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಾಂಭಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅರೆದು ಪುಡಿಮಾಡಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮರದ ಒರಳುಕಲ್ಲಿಗೆ ಸುತ್ತೂರು ಜೆಎಸ್‌ಎಸ್ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ.

-ಮ.ಗು.ಬಸವಣ್ಣ, ನಂಜನಗೂಡು

ಹಳೆ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ

ಆಕಾಲ ಒಂದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರ ಅಥವಾ ಹಿತ್ತಾಳೆ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ನೀರು ತುಂಬಿಡುವ, ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವ ಪಾತ್ರೆಗಳು ತಾಮ್ರದ್ದಾದರೆ ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪರಿಕರಗಳು ಹಿತ್ತಾಳೆಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವೀಲ್ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಭರಾಟೆಯ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಈ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿರಲೂಬಹುದು.

ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಗಾಯಕಿ ಆಶಾ(ಶೆಣೈ) ಶಿವಾನಂದ ನಾಯಕ್ ಅವರ ಕುಂದಾಪುರದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದಿನ ತಾಮ್ರ, ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಗಿಂಡಿ, ಅಕ್ಕಿ ತುಂಬಿಡುವ ಹಂಡೆ, ಅನ್ನದ ಚರಿಗೆ, ಇಡ್ಲಿಪಾತ್ರೆ, ಸೇರು, ಪಾವು, ತೋಪು, ಕೊಡಪಾನ, ತಂಬಿಗೆ, ಕಮಂಡಲ, ದೀಪ, ದುಡ್ಡಿನ-ಪೂಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಇಡುವ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಆರತಿ ತಟ್ಟೆ, ಲೋಟ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಈಗಲೂ ಕಾಪಿಡಲಾಗಿದೆ.

-ಪಿ.ಜಯವಂತ ಪೈ, ಕುಂದಾಪುರ

ಮದ್ದರಸವೆಂಬ ಅಂಟು

ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಮುದ್ದಾದ ಗೊಂಚಲಿನ ಕಾಯಿ, ಹೂ ಬಿಡುವ ಪೊದೆಯಂತಹ ಮರವೇ ಮದ್ದರಸ. ಈ ಮರದ ಎಲೆ, ಹೂ, ತೋಗಟೆ, ಹೆರೆ ಏನೇ ಕಿತ್ತರೂ ಅಂಟಾದ ಸೊನೆ(ಹಾಲು) ಬರುತ್ತದೆ. ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ, ಪೇಟೆಯಿಂದ ಗಮ್ ತರುವ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಾದ ನಾವು ಹರಿದ ಪುಸ್ತಕ ಅಂಟಿಸಲು ಈ ಕಾಯಿಯನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸ್ಕೂಲ್ ಬ್ಯಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಾಯಂ ಜಾಗವಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆಂಬಂತೆ ಶಾಲೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮೇ-ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಇದು ಕಾಯಿ ಬಿಡುವುದು. ಹೂವಿನ ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪಾರಿಜಾತದ ಹೂಗಳಂತೇ ಇದೆ.

ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಅನೇಕ ಮದ್ದುಗಳಿಗೆ ಇದು ರಾಜ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚರ್ಮ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು 'ಟ್ಯಾಬರ್‌ನೇಮೋಂಟಾನ ಹೇನಿಯಾನ. ಮನೆಯಂಗಳದಿ ಬೆಳೆವ ನಂಜಬಟ್ಟಲ ಕುಟುಂಬದದ್ದಾದರೂ ಏಕೋ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆವ ಇದರ ಬಹೂಪಯೋಗವನ್ನು ಜನರಿನೂ ಅರಿಯ ಬೇಕಿದೆ.

ಚಿತ್ರ- ಬರಹ: ಸರಸ್ವತಿ ರಾಘವೇಂದ್ರ, ಹಾದಿಗಲ್ಲು

